

van liefde en vriendelijkheid is een aardig twee-lettergeregigd geluid: een klokjes heldere galm gevolgd door een vleiend glissando:

En nu gaan we uit een ander vaatje tappen. Nu wordt de Mees ongerust; er zit hem iemand of iets in den weg. Een enkele keer begint hij dan wel met „pink“ te zeggen, maar negen keer van de tien hoort ge zijn eerste boosheidsgeluid — eigenlijk half zorg, half nijdigheid. Dat begint op dezelfde manier als het klaaggeluid van de lijsters: een heel hoog langgerekt maar zwak gefluit, maar daar laat hij onmiddellijk twee nijdige „tjing's“ op volgen.

Wordt hij nog boozier, dan komt het bekende geschater: „trèrrr, trèrrr, trèrrr“ er nog achter en dan gaan ook zijn kuifveertjes een weinig in de

hoogte, terwijl de vleugels trillend half worden uitgespreid.

Dit nu zijn de meest bekende koolmeesgeluiden. Ik kan er nog bijvoegen, dat de koolmees ook nog een liedje zingt, dat niet zooals de boeken zeggen uit deze lok- en strijdkreten is samengesteld, maar een echte mooie zangerige melodie.

Die heb ik nog niet voor u kunnen opteekenen, want 'tis een moeilijk en ingewikkeld wijsje, maar ik durf u toch wel aanraden, er eens op te letten. Ik hoor het al vroeg in 't voorjaar en nu heb ik het al een paar keer getroffen, dat het zangertje rustig naast zijn wijfje zittend zijn extatisch liedje kweelde. Ik wist toen alleen niet, wat ik hoorde, maar ook niet wat ik zag, want dat twee Koolmeezen drie minuten lang rustig naast elkander op een takje zitten, nu, dat is eigenlijk ook alleen maar door de liefde mogelijk.

JAC. P. THIJSSSE.

W I J K A A N Z E E.

Vervolg van blz. 10.

ndanks de vliegen schieten wij flink op. Nog vlug ter been en helder van geest, zien wij er niet tegen op, een steil duin te beklimmen of een mullen zandkuil te doorwaden. Er is nog te veel morgen-frischheid bij ons overgebleven.

Op een aan ons bekend plekje zien wij reeds uit de verte de helderpuurpere bloemaren van *Anacamptis pyramidalis*, een merkwaardige orchidee. De plant groeit hier erg verspreid op kale duinvlakten, meestal niet meer dan vier of vijf bijeen. Deze groeiwijze heeft het voordeel, dat ze niet in één slag door een ijverig botanist is uit te roeien.

Bremraap.

Wij zijn nu midden in de duin-flora, en deze vertoont zich hier in haar schitterendste gedaante. Overal bloeit de muurpeper met talrijke gele bloemsterren, het fijne gele walstroo en de sterk geurende thijm. Daar tusschen de bescheiden steenthijm, het sierlijke Labiaatje met violette van binnen wit gevlekte bloemen van een bijzonder mooie tint; het is nergens zoo algemeen als in de duinen van Wijk aan Zee. Nog meer afwisseling tusschen al het geel brengen hier en daar polletjes van het duizendguldenkruid, elk polletje voorzien van één langen centralen

penwortel, waaraan duidelijk te zien is, hoe diep de planten het water moeten ophalen. Een vroolijk gezicht, al die stervormige rozeroode bloemen met gele hartjes, wijdgeopend onder het sterke zonlicht.

Juli is wel de beste bloemenmaand voor de duinen; dan ontwikkelen zij die veel-tintige bloemenpracht, welke iederen bloemenliefhebber met bewondering vervult.

Bij een aardappelveldje aangeland, wordt onze aandacht van de planten afgeleid. Een kleine vogel vliegt over de aardappelplanten heen en weer, zeker op de insectenvangst. Uit de verte is hij moeilijk te onderscheiden, maar dichterbij gekomen, herkennen wij het paapje, nog voor wij door den kijker de witte streep boven de oogen en de eenigszins roodachtige borst in het oog krijgen.

Weldra vliegt de vogel weg en dwalen wij verder. Hier en daar groeien prachtige planten van het slangenkruid. De ruige ruwbehaarde stengels prijken met een schat van bloemen en knoppen, in tinten van lichtrood tot blauw; dat de bijen en hommels zijn honig op prijs stellen, bewijst het voortdurend aan- en wegvliegen van de vlugge bijtjes en de logge zwaarbehaarde diepbrommende

Muurpeper.

hommels, waaronder vooral de zwarte fluweelig behaarde steenhommel met roodgekleurd achterlijf in 't oog valt.

Van achter een duindoorn vliegt plotse-ling een tapuit op, duidelijk te herkennen aan zijn witten lokstaart. Een eind verder strijkt hij weer neer en staart een oogenblik met opgerichten kop in de verte. Dat kunnen die tapuiten zoo eigenwijs doen. Als wij hem weer ingehaald hebben, verdwijnt hij voor goed achter een duinhelling.

Ongelukkig jagen wij een paar wulpen op, die op een duintop van de warme zon zaten te genieten. In groote kringen gaan ze om ons heen vliegen, telkens weerklinkt hun langgerekt geroep. Erg vervelend is dat geluid, hoe welluidend en melodieus het ook zijn moge. Ik heb altijd een hekel er aan gehad, vooral te midden van de stille duinnatuur. Al het zonnige en vroolijke om je heen is in scherp contrast met dat naar-geestige geroep, zoo somber en zonder één sprankje vroolijkheid. Het doet mij dikwijls denken aan het verhaal van Philips II van Spanje, die door een monnik telkens door een memento mori aan zijne sterfelijkheid werd herinnerd. Op zoo'n oogenblik doet het mij altijd plezier, als uit een dennenboschje een paar meezen hunne loktonen

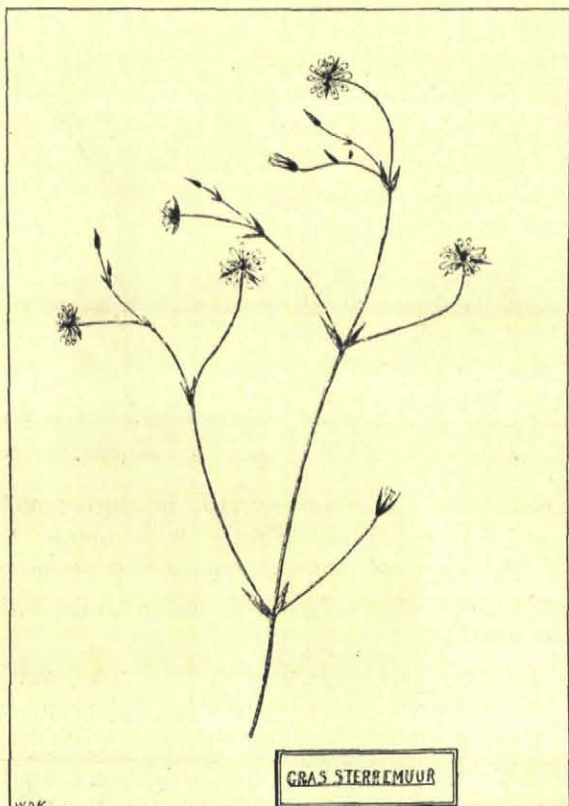
dadelijk den beklemmenden indruk van den wulpen roep wegneemt.

Wij beginnen het warm te krijgen in de laagte tusschen de duindoorns. De warme lucht golft om ons heen, vol bedwelmende geuren, waaronder die van de thijm wel het meest merkbaar is. Met algemeene stemmen wordt besloten, een hoog duin te beklimmen, om ons een beetje te laten door-waaien en verfrischen door den koelen zeewind. Weldra liggen wij lang uitge-strekt op het hoogst nabijgelegen duin en beschouwen op ons gemak het verre duin-landschap met zijne afwisseling in licht en schaduw, in hoog en laag.

Overal in de nabijzijnde duinvalleien vlie- gen vogeltjes heen en weer tusschen de duindoorns. De grauwe klauwier laat telkens zijn geck-geck hooren en ook kneutjes schie- ten voortdurend voorbij. Niet ver van ons in de laagte loopt een tapuit op een zand- richel. Op eens schijnt hij ons in het vizier te krijgen of onze stemmen te hooren en vliegt heen in groote zigzagbogen. In de verte aan den zeekant drijven de groote witte zilver- meeuwen op hare uitgespreide vleugels, één klein

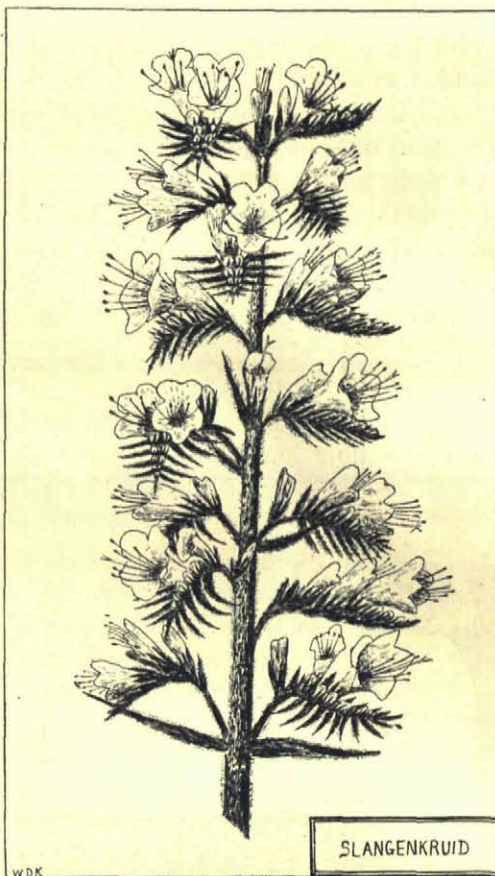

Duindoorn:

GRAS STERREMUR

doen hooren. Al is het niet bijzonder welluidend, het klinkt zoo knusjes-gezellig en geeft zoo'n echte tevredenheid met hun bestaan te kennen, dat het

SLANGENKRUID

vlekje wit, scherp afstekend tegen den diepblauwen hemel. Rustig en waardig schijnen zij haar jachtgebied

in oogenschouw te nemen, nu en dan weerklinkt haar op lachen gelijkend geschreeuw.

Ook de wulpen, die een poos tot rust waren gekomen, verheffen zich weer van hun zitplaats en zwermen in groote kringen om ons heen.

Alles is in beweging, vooral de insecten genieten van de warmte en druk zoeken zij de bloemen af.

Het kost moeite, op te staan en den tocht te hervatten.

Opgefrischt hollen wij den duintop af, midden in de duindoornboschjes terecht komend, waar een paniek ontstaat onder de klauwieren, kneutjes en grasmussen, die haastig naar een andere duinpan de vlucht nemen.

Telkens nog schiet, na voorafgaand geheimzinnig geritsel een vogel te voorschijn, als wij te dicht bij zijn schuilplaats komen.

De zee is reeds nabij; de wind wordt frisscher en flauw hooren wij het ruischen van de golven.

Wij houden meer zuidwaarts aan tot aan de plaats, waar de duinenreeks ophoudt en zich een kale vlakte uitstrekt tot aan Ymuiden.

Van het laatste duin dalen wij af naar het eerste duinpannetje en doorsnuffelen zoo de geheele reeks van het zuiden naar het noorden.

Het gaat langzaam; de vele duindoorns laten geen snellen gang toe en iedere haastige, schichtige beweging wordt dadelijk gestraft met een scherpen doorn in de beenen.

Overall bloeit de moeraswortel (*Epipactis palustris*), het sierlijke witte wintergroen en het duizendguldenkruid; langs de duindoorns slingert zich de gele veldlathyrus en hier en daar over een ouden verweerden duindoorn hangen de prachtige rarken van de heggerank. De onaanzienlijke bloemen, die zoo weinig in het oog vallen, hebben druk bezoek van honigbijtjes.

Plotseling rukt midden onder het gesprek, een van de tochtgenooten zich de pet van het hoofd en valt als een bezetene op een zandhoop neer,

waar hij met kracht zijn hoofddeksel tegen den grond kwakt.

Een ander zou deze handelswijze met zinsverbijstering in verband brengen, wij echter hebben gauw de reden er van begrepen. Er zit een bijzondere wesp onder de pet; dadelijk liggen wij allen in een kring er om heen en kijken toe, hoe het

dier voorzichtig in een glazen buisje wordt overgebracht. Het is een rupsen-dooder (*Ammophila*) zenuwachtig brommend, spartelt de wesp heen en weer, het dun-gesteelde bruinzwarte achterlijf in voortdurende trilling, totdat hem wat verdoovende aether uit zijne marte-

Duinen:

ling bevrijdt.

Nu en dan ontdekken wij een nest tusschen de duindoorns. Het is te begrijpen, dat deze bij voorkeur door de vogels uitgekozen worden, want beter bescherming is voor hen niet te denken. Toch is het meest toeval, wanneer wij er een bespeuren, de meeste zijn zoo kunstig verscholen, dat wij ze in negen van de tien gevallen voorbijloopen.

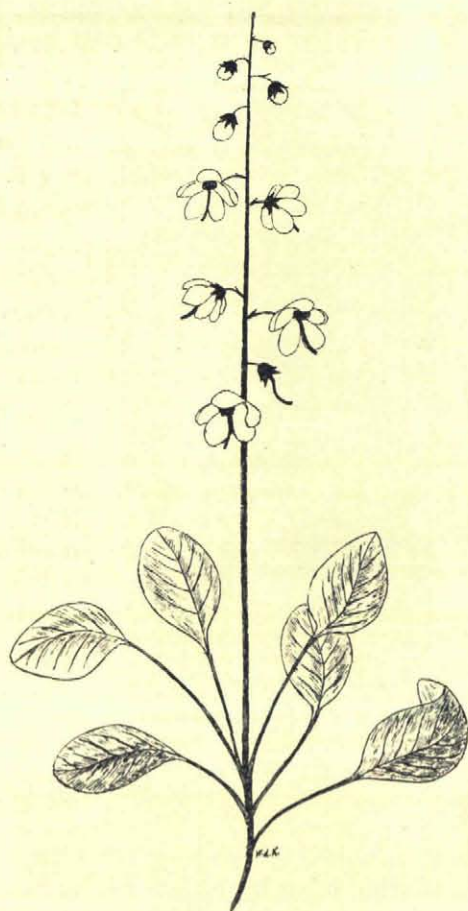
De lust tot zoeken is echter weldra voorbij. Geen vermoeiender werk denkbaar dan het doorsnuffelen van duindoornboschjes bij een temperatuur van 80° F. Ook het aantal doorns in onze kuitzen vermeerderd zich op onrustbarende wijze. Wij zullen heel wat werk hebben aan het einde van den duintocht om ze alle uit te krijgen.

Wij moeten het evenwel zien uit te houden, totdat het mooiste duinpannetje gevonden is, waar bijna alle zeldzaamheden bijeen staan.

Gelukkig wordt ons geduld niet te lang op de proef gesteld; van de voorhoede klinkt een kreet, dat het langgezochte gevonden is.

Daar zien wij al de bleekpurpere bloemaren van *Gymnadenia conopsea* en den wittig-groenen dicht opeenstaanden moeraswortel. Ook een derde orchidee, *Herminium monorchis*, groeit hier diep onder de duindoorns verscholen. Er zijn scherpe oogen voor noodig, om dit nietige plantje te vinden.

Parnassia staat nog in knop, in de volgende maand bloeit zij. Haast geen mooier gezicht op bloemen-gebied denkbaar dan de groote witte bloemkelken, zoo fijn en teer te zien oprijzen tusschen de ruwe stekelige takken van de duindoorn.

Wintergroen.

Hiernaast de bloeiwijzen van het wintergroen, sierlijk opschietend uit een rozet van ronde blaadjes en de polletjes van het duizendguldenkruid.

Het is te hopen, dat de aardappelenboer, die vlak bij een veldje heeft aangelegd, het niet in zijn hoofd krijgt, zich nog meer terrein toe te eigenen. Mooier duinpan is niet te vinden. Al die bloemen-pracht is voor een groot deel te danken aan zijne lage en beschutte ligging.

Dicht bij ons rijst de hooge stranddijk steil omhoog, dichtbegroeid met duindoorns, niet zeer aangenaam voor beklimming; vele vogels fladderden heen en weer in de zonneschijn, soms diep duikend in een duindoornstruik, om aan den anderen kant weer te voorschijn te komen. Onze lust tot nestenzoeken is echter geheel voorbij, wij verlangen te veel naar een zeebad, dat ons weer de noodige kracht voor den terugtocht zal verleen. Haastig en met ongeduldigen spoed, trachten wij door de prikkelige doorns naar boven te klimmen en ons verder een weg te banen door het hooge buigzame helmgras, wat ons telkens eene buiteling doet

maken, als de voeten eensklaps blijven steken in een onzichtbaren braamstruik uitlooper.

Boven aan den rand houden wij stil, niet alleen geboeid door het steeds nieuw blijvende panorama, maar ook nog door iets anders weerhouden om dadelijk de strandhelling af te hollen. Vlak voor ons op het strand wandelt een scholekster heen en weer, deftig in zijne witte en zwarte kleuren, waartegen de roode pooten en snavel vroolijk afsteken. Veel verder zien wij eenige kleine vogeltjes, niet met het bloote oog te onderscheiden. Zij schijnen als het ware over het strand voortterollen, zoo snel trippelen zij heen en weer, ijverig alle schelpen afzoekend.

Voorzichtig afdalend, met den kijker in de hand kunnen wij ze dicht genoeg naderen om hunne identiteit vast te stellen. Het zijn bontbekpleviertjes, zoo genaamd naar hun zwart- en wit-geklekten kop.

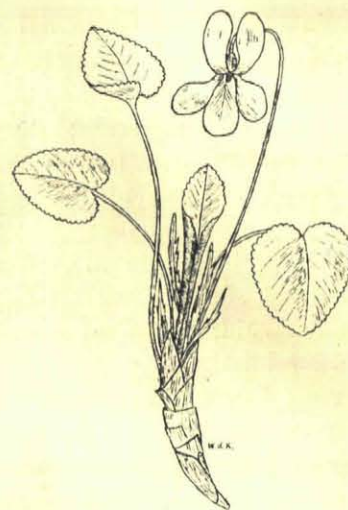
Maar nu kunnen wij onzen lust niet langer bedwingen, niettegenstaande alle plevieren en schol-eksters. Een oogenblik later en de weinige stern-tjes, die over het water heen- en weerkruisen, nemen vol schrik de vlucht voor al het geplas, gespat en geschreeuw. Heerlijk zoo'n koude douche onder een hoog aanrollende golf, woedend stort zij zich over ons uit, terwijl het schuim ons over de ooren spat. In een oogwenk zijn wij weer opgefrisch en voelen ons geheel andere mensen dan zooeven.

Na lang genoeg rondgezwommen te hebben, be-geven wij ons op het droge en maken ons weer marschvaardig.

Met nieuwen moed wordt de strandhelling be-klimmen en een weg gebaad door het helmgras. Nu wordt meer noordwaarts koers gezet met het doel uit te komen op den straatweg van Wijk aan Zee; wij richten ons op eenige berkenboschjes in de verte voor ons.

De ergste hitte is voorbij en de zon is langzaam aan het dalen. De zonnestralen vallen schuin en vormengrootteschaduw, van sommige valleities zijn alleen nog de toppen der duindoorns verlicht. De vogels laten zich reeds veel minder hooren, slechts een enkel kneutje vliegt nog tusschen de duindoorns heen en weer.

Uit de verte hooren wij eensklaps een lang ge-

Hondsviooltje.

rekten triller als van een sprinkhaan. Daarvoor is het geluid echter te sterk, het most van den sprinkhaan-rietzanger zijn. Zin om terug te keeren heeft echter geen onzer meer, hoe zeldzaam de vogel ook moge wezen. De lust is geweken, elken onbekenden vogel na te sluipen, zelfs wordt door een van ons beweerd, dat hij Ornithologisch gek zou worden, als hij den ganschen dag vogels moest naloopen.

Met gematigden pas dwalen wij verder, nu en dan een valleijtje afzoekend of een boschje doorkruisend.

Het zijn hier meer betreden duinen, overal armoedige aardappelveldjes, omringd door allerlei oude rommel en afval, hier en daar ruige plaatsen, bezet met de lichtpaarse welriekende distels, vermengd met Canadeesche fijnstraal en de gele reseda, een enkele helroode papaver er tusschen voor afwisseling.

Na het aardappelgebied komen de meer begroeide duinen. Telkens stuiten wij op berkenboschjes, nu en dan een enkele den, met zijn donkergroen loof sterk uitkomend tegen den lichtgetinten duinbodem. In het getemperd licht der boschjes is de grond bedekt met de weinig in het ooglopende addertong en overal vertoonen zich de geelgroene aren van den keverorchis.

Hier is het gebied van den boompieper. Deze houdt zich bij voorkeur op in streken waar kreupelhout atwisselt met enkele hoge boomen, die hem in staat stellen, van uit hunne toppen den geheelen omtrek te overzien. 't Oor moet weer ons voornaamste hulpmiddel zijn, alle piepers lijken op elkaar uit de verte en zonder Pernoxkijker is het verschil tusschen een gras-, duin- of boompieper niet uit te maken. Zijn zang en wijze van doen is bijzonder karakteristiek.

Van zijn zitplaats, meest een hoogen boomtop, verheft hij zich al zingend in de hoogte om onder het uiten van een steeds langzamer wiet-wiet-wiet . . . op den grond neer te dalen.

Hier hebben wij vroeger ook den heide- of boomleeuwerik gehoord. Hoog in de lucht klinkt zijn mooie jubelzang, die heel even aan de grutto doet denken. Het is eigenaardig hoe weinig dit geluid de aandacht trekt, je kunt geruimen tijd rondwandelen, voordat het plotseling van uit de hoogte tot je doordringt.

Aan het ratelen van rijtuigwielen merken wij, dat de straatweg nabij is; de weinige boschjes, die er ons van scheiden, zijn weldra doorworsteld, wij zijn in de bewoonde wereld teruggekeerd.

Een heele verademing weer vasten grond onder de voeten te hebben na den langen tocht door de duinen.

Na een half uurtje zijn wij weer bij het boerenhuisje, waar onze fietsen gestald zijn.

En onder het mooie warme licht van de ondergaande zon rijden wij door het wijde polderland terug naar Amsterdam, waarvan wij de schoorsteenen in de verte zien rooken.

W. DE KONING.

BLARICUM.

Vervolg van blz. 14.

Het Is een eigenaardig dorp: de beide kerken staan aan de uiterste grenzen Oost- en Westwaarts. Daartusschen ligt, ik zou haast zeggen, een archipel van hofsteden. Waag u er eens tusschen, dan is 't nog lang niet zeker, dat ge spoedig weer op een straatweg uitkomt!

Elke boer heeft hier een woning en schuur gebouwd op een vrij groot stuk land. Daarop plant hij eenige boomen en zijn eigendom omgeeft hij met eene flinke heg van dorens of hultst. Buiten langs die haag loopt een zandweg, welke 't erf van eenige burens meteen van 't zijne scheidt. Van eene rooilijn of eene kom, als bij andere gemeenten, is dus geen sprake. Op alle mogelijke en onmogelijke manieren zijn de huizen als het ware neergeworpen. Bovendien zijn de stukken land, die de woningen omgeven, lang niet regelmatig van vorm. 't Gevolg is, dat er soms vaak vrij groote, zonderling gevormde plekken overblijven, brinken geheeten, die ook weer beplant zijn met hoogopgaand geboomte.

Het terrein, waarop het dorp gebouwd is, moet blijkbaar heuvelachtig geweest zijn, als de omgeving, maar op de meeste plaatsen is het ongeveer waterpas gemaakt en uitgegraven. Toch vindt ge midden in het bebouwde deel nog landerijen, die $1\frac{1}{2}$ à 2 M. hooger liggen dan de holle wegen. Het „roode” zand, dat de 1 tot 2 voet dikke laag teelgrond draagt, is daar zeer goed zichtbaar.

Na deze uitweiding zult ge begrijpen, hoe het komt, dat we hier op den Eng zoo weinig van 't eigenlijke dorp kunnen onderscheiden.

't Voetpad, waarop we ons nog steeds bevinden, kan ons heel geschikt tot zitplaats dienen, het is juist hoog genoeg boven het land gelegen.

Rondom ons staan, op de koolrapen na, zoowat al de landbouwproducten: vóór ons de bloeiende boekweit, waarop de bijen nog zoemen, maar ook de wilde tortels reeds bijna rijpe korrels komen zoeken.

Vlak naast ons zet zich op 't pad, zich koesterend in de zon, eene vlieg neer, die ge waarschijnlijk voor een' kleinen hommelt aan zult zien. Het diertje heeft juist de kleuren en het harige van den aardhommel. Met een weinig geduld en wat geluk zult ge er wel in slagen, ook een pseudo-tuinen een pseudo-steenhommel te vangen.

Waarom zouden die vliegensoorten toch zoo gelijken op hommels?

We hebben nu geen tijd, om daarover te filosofheeren, want we krijgen bezoek.

Dat boertje gaat zeker zijn rapen wat wieden. Kalmjes hij op ons aan. Hij doet alles, evenals de meeste buitenlui, op eene voor ons ongewoon bedaarde manier. 't Overspannen